

به نام خالق هستی بخش

سوالات و مکات درس ۱۴

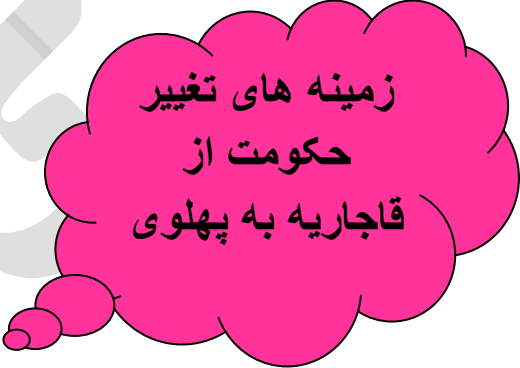
مطالعات اجتماعی پایه نهم

ناحیه یک رشت

۱- چه عواملی بعد از جنگ جهانی اول زمینه را برای انتقال حکومت از قاجاریه به پهلوی فراهم آورد؟

✓ درگیر شدن ایران در انبوهی از مشکلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی

✓ برنامه ها و سیاست های مُزدورانه انگلستان در ایران

زمینه های تغییر
حکومت از
قاجاریه به پهلوی

نکته: در اواخر جنگ جهانی اول، **حکومت تزاری روسیه** بر اثر وقوع انقلاب سرنگون شد و پس از آن این کشور به **اتحاد جماهیر شوروی** تغییر یافت.

۲- قرارداد ۱۹۱۹ میان چه کشورهایی به امضا رسید؟

✓ انگلیس و ایران در زمان نخست وزیری وثوق الدوله

۳- موضوع قرار داد ۱۹۱۹ چه بود؟

بر اساس این قرارداد، اداره امور نظامی و مالی ایران در اختیار کارشناسان (مستشاران) نظامی و مالی انگلستان قرار می گرفت.

۴- کدام شخصیت های مبارز و آزادی خواه با قرار داد ۱۹۱۹ مخالفت کردند؟

✓ آیت الله مدرس

✓ شیخ محمد خیابانی

۵- کدام شاه قاجار از تایید قرار داد ۱۹۱۹ خودداری کرد؟

✓ احمد شاه

کودتای

۱۲۹۹

نکته: انگلستان پس از ناکامی در اجرای قرارداد ۱۹۱۹، در صدد برآمد که از طریق **کودتا** اهداف استعماری خود را در ایران پیگیری کند.

۶- انگلیسی ها برای انجام کودتای ۱۲۹۹ کدام مهره های **نظامی** و **سیاسی** را انتخاب کردند؟

✓ رضاخان به عنوان مهره نظامی

✓ سید ضیاءالدین طباطبایی به عنوان مهره سیاسی

۷- کودتای اسفند ۱۲۹۹ چگونه رخ داد؟

نیروهای تحت فرمان رضاخان مراکز مهم پایتخت را اشغال کردند و احمد شاه مجبور شد سید ضیاء را به نخست وزیری و رضاخان را به

فرماندهی کل قوا منصوب کند. رضاخان دارای روحیه استبدادی بود و این ویژگی، به او برای به ثمر نشاندن اهداف انگلیسی ها کمک می کرد.

نکته: کودتای ۱۲۹۹ توسط انگلیس مقدمه ای برای **تغییر حکومت در ایران** بود.

۸- رضاخان برای جلب نظر مردم چه کارهایی انجام می داد؟

✓ نشان دادن خود به عنوان فردی مذهبی، پایبند به احکام و ارزشهای

دینی

✓ شرکت در مراسم و مجالس مذهبی

✓ دیدار با علما

۹- رضاخان در چه سالی و به کمک کدام مجلس به جای احمد شاه بر تخت نشست؟

✓ در سال ۱۳۰۴ و به کمک مجلس موسسان

۱۰- شیوه حکومت رضاخان چگونه بود؟

در دوران حکومت او هیئت وزیران و نمایندگان مجلس شورای ملی اختیار و استقلال چندانی نداشتند و تابع دستورات شاه بودند. حکومت رضاشاه به احزاب و روزنامه های مستقل اجازه فعالیت نمیداد و با زور و خشونت، فضای خفقان، ترس و سرکوب را بر جامعه حاکم کرد.

۱۱- مخالفان رضاشاه چه سرنوشتی پیدا می کردند؟

✓ تبعید

✓ زندان

✓ شکنجه

✓ اعدام

نکته: یکی از مخالفان سرسخت شیوه حکومت رضاشاه، **آیت الله سید حسن مدرس** بود که به دست مأموران این حکومت به شهادت رسید.

۱۲- رضاخان با چه بهانه ای و کدام قیام آزادی خواهانه و استقلال طلبانه را سرکوب نمود؟

✓ با بهانه برقراری امنیت نهضت جنگل به رهبری میرزا کوچک خان جنگلی را سرکوب نمود.

۱۳- برخی از اقدامات رضا شاه در دوره حکومتش را بیان کنید.

✓ ایجاد ارتش منظم

✓ احداث خط آهن سراسری

✓ تضعیف حکومت اسلامی و تخریب فرهنگ ایرانی

نکته: به وجود آوردن **ارتش منظم در ایران** از جمله برنامه های اساسی انگلیسی ها و اهداف استعماری آن ها بود.

۱۴- هدف از ایجاد ارتش منظم در زمان رضاشاه چه بود؟

✓ تمرکز قدرت سیاسی در کشور

✓ سرکوب قیام های مردمی

✓ تأمین کننده اهداف نظامی انگلستان در ایران

نکته: رضاشاه نیروهای سه گانه ارتش را با **هدایت انگلیسی ها** به وجود آورد و در سال ۱۳۰۴ شمسی قانون **نظام وظیفه عمومی** را به تصویب رساند.

۱۵- هدف از احداث خط آهن سراسری در زمان رضاشاه چه بود؟

✓ انتقال سریع نیروهای انگلیسی ها از جنوب به شمال

۱۶- در جنگ جهانی دوم کدام راه به مهم ترین عامل ارتباطی نیروهای متفقین مبدل شد؟

✓ راه آهن سراسری جنوب به شمال

۱۷- از مهم ترین اقدامات حکومت رضاشاه جهت تضعیف هویت اسلامی و تخریب فرهنگی چه بود؟

✓ مجبور کردن مردم به پوشیدن لباسهای یکسان

✓ محدودیت هایی برای برگزاری مراسم مذهبی

✓ زمزمه برداشتن (کشف حجاب)

نکته: مردم مشهد در اعتراض به اقدامات رضا شاه در **مسجد گوهر شاد** گرد هم آمدند.

۱۸- نیروهای رضاشاه در واکنش به تجمع مردم در مسجد گوهر شاد چه کاری انجام دادند؟

✓ به گلوله بستن مردم در کنار حرم امام رضا(ع)

نکته: بعد از **سرکوب قیام گوهر شاد**، رضاخان دستور داد حجاب را با زور و خشونت از سر زنان و دختران ایرانی بردارند.

۱۹- در دوره رضا شاه **باستان گرایی** با چه اهدافی مورد توجه قرار گرفت؟

✓ تضعیف و به حاشیه راندن اسلام

➤ آثار جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵-۱۹۳۹م/۱۳۲۴-۱۳۱۸ش) بر ایران

نکته: جنگ جهانی دوم با حمله ناگهانی **آلمان به لهستان** آغاز شد.

۲۰- کشورهای شرکت کننده در جنگ جهانی دوم را نام ببرید.

✓ دولت های محور: آلمان، ایتالیا و ژاپن

✓ متفقین: انگلستان، فرانسه، شوروی و آمریکا

نکته: در جنگ جهانی دوم ایران **اعلام بی طرفی** کرد.

۲۱- متفقین در چه سالی و با چه بهانه ای کشور ما را به اشغال خود در آوردند؟

در **شهریور ۱۳۲۰** و **به بهانه حضور تعدادی از کارشناسان آلمانی**

۲۲- هدف اصلی متفقین از اشغال ایران چه بود؟

استفاده از موقعیت و منابع و امکانات ایران به سود خویش

۲۳- متفقین پس از اشغال ایران چه کردند؟

رضا شاه را مجبور کردند از قدرت کناره گیری کند و سپس او را از

ایران تبعید کردند و **پسرش محمدرضا** جانشین او شد.

۲۴- در جنگ جهانی دوم کدام کشورها و چگونه به پیروزی رسیدند؟

متفقین با شکست دادن آلمان و بمباران اتمی ژاپن (توسط آمریکا) به پیروزی رسیدند.

۲۵- کشور ما در طی جنگ جهانی دوم چه اوضاعی داشت؟

کشور ما تا پایان جنگ جهانی دوم در اشغال بیگانگان بود. جنگ جهانی دوم نیز همچون جنگ جهانی اول، به اقتصاد و جامعه ایران خسارات و آسیب های زیادی وارد کرد و موجب عقب ماندگی کشور شد. مردم ایران طی آن سالها با کمبود و گرانی شدید مواد غذایی، مخصوصاً نان روبرو بودند و عده زیادی بر اثر سوء تغذیه و گرسنگی جان سپردند.

نهضت ملی
شدن نفت

۲۶- چگونه زمینه برای نهضت ملی شدن نفت فراهم شد؟

✓ نبودن حکومت استبدادی یا دیکتاتوری از سوی محمد رضا شاه
✓ شروع به کار دوباره احزاب سیاسی و مطبوعات

نکته: نهضت ملی شدن نفت یکی از رویدادهای مهم تاریخ معاصر ایران است.

نکته: امتیاز بهره برداری از منابع نفت ایران در زمان مظفرالدین شاه به انگلیسی ها واگذار شده بود.

۲۷- چه کسانی رهبری نهضت ملی شدن نفت را بر عهده داشتند؟

✓ آیت الله کاشانی
✓ دکتر محمد مصدق

۲۸- صنعت نفت ایران در چه تاریخی ملی اعلام شد؟

✓ اسفند ۱۳۲۹

نکته: دولت انگلیس برای جلوگیری از اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت، **کارشکنی های مختلفی** کرد اما به دلیل **وحدت ملت و همدلی رهبران نهضت**، ناکام ماند.

کودتای ۲۸ مرداد
۱۳۳۲ و بازگشت
استبداد (دیکتاتوری)

۲۹- کودتای ۲۸ مرداد با دخالت کدام کشورها صورت گرفت؟

✓ آمریکا و انگلستان

۳۰- کودتای ۲۸ مرداد به فرماندهی چه کسی صورت گرفت؟

✓ سر لشکر فضل الله زاهدی

۳۱- در طی کودتای ۲۸ مرداد کدام دولت سرنگون شد؟

✓ دولت دکتر مصدق

۳۲- پس از کودتای ۲۸ مرداد چه تحولاتی رخ داد؟

- ✓ منابع نفت ایران در اختیار بیگانگان قرار گرفت.
- ✓ نفوذ و سلطه آمریکا بر کشور ما به تدریج افزایش یافت.
- ✓ حکومت پهلوی مجدداً امور اکتشاف، استخراج و فروش نفت را طی قراردادی به چندین شرکت نفتی انگلیسی، آمریکایی، هلندی و فرانسوی واگذار کرد.

۳۳- محمد رضا شاه پس از کودتا چه کارهایی انجام داد؟

✓ استبداد و ستم بیشتر

✓ نادیده گرفتن اصول قانون اساسی

✓ تاسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) به کمک آمریکایی

ها

✓ سرکوب شدید مخالفان

خطر-کرونا-را جدی بگیریم.

شاد باشید

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹